

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

СЕРПЕНЬ

Число 8 (188)

КИЇВ 2017

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

БОРОТЬБА за незалежність України триває

Ще недавно залежність від Москви лягала важким, непосильним тягарем на

плечі українця і, насамперед, українського селянина. У дитячі, післявоєнні роки я був свідком пограбування мешканців села Бирин Новгород-Сіверського району так званими "уполминзагами". Російською це означало "уполномочений міністерства заготовок". Коли до села приїздив він у супроводі енкаведистів, то люди ховали всі свої жалюгідні пожитки, щоб ця шайка не відібрала у них останнє, що залишилось від попередніх рейдів для пога-

шення якоїсь заборгованості. Довелось бачити багатодітну жінку-вдову, з подвір'я якої за роги витягували останню пе-

лись за будь-що – навіть за дерева на городі. Мій дід вимушений був спилати під корінь вишні і яблуні, щоб хоч таким

чином зменшити боргові навантаження.

Реквізовану, тобто відібрану у селян, худобу відганяли до сусідньої Брянщини, а звіпти вивозили до Москви. У селі панував голод, люди їли лугову цибулю, лободу, щавель і навіть гнилу картоплю, з якої випікали синій, вонючий "хліб". За 10 вкрадених колосків жита можна було отримати стільки ж років

ув'язнення. І, упаси Боже, сказати щось недобре на адресу влади! За це також – тюрма і поразка в правах.

релякану козу. Сльози та прокляття жодним чином не впливали на представників влади. А податкові борги вигадували

⇒ 7

Вибрати не можна тільки Батьківщину.
В. СИМОНЕНКО

У СЕРПНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ДЖУЖА Віталій Григорович – 80-річчя. Народився 11 серпня 1937 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працював у партійних органах Алтайського крайкому та Київського обкому. Був генеральним директором об'єднання елеваторної промисловості, генеральним директором Київського обласного підприємства ДАК "Хліб України", заступником голови правління ВАТ "Київмлин".

КОМПАНЕЦЬ Микола Прокопович – 80-річчя. Народився 15 серпня 1937 року в с. Смолин Чернігівського р-ну. Почесний президент Української зернової асоціації, член Президії ВГО "Українська аграрна конфедерація", голова ветеранів Державної продовольчо-зернової корпорації України, почесний доктор економічних наук Української технологічної академії. Член державної комісії з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Нагороджений орденом "Знак Пошани", Трудового Червоного Прапора та іншими почесними відзнаками.

ПІВНЕНКО Ілля Петрович – 75-річчя. Народився 1 серпня 1942 року в с. Галиця Ніжинського р-ну. Служив начальником управління ВМС, начальником кафедри оперативного мистецтва Генерального штабу збройних сил України, заступником командуючого ВМС України, працював радником міністра оборони Грузії з морських питань. Контр-адмірал у відставці. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки та багатьма медалями.

ПАРХОМЕНКО Петро Іларіонович – 75-річчя. Народився 2 серпня 1942 року в с. Автуничі Городнянського р-ну. Був учителем хімії, біології, географії; працював в Інституті органічної хімії НАНУ. Кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник.

КАРАСЬ Василь Миколайович – 75-річчя. Народився 27 серпня 1942 року в с. Кунашівка Ніжинського р-ну. Працював на посадах начальника автобаз, головного інженера автобаз "Автогазбуд".

ЯКУШЕНКО Володимир Мусійович – 75-річчя. Народився 31 серпня 1942 року в Носівці.

ФРОЛОВ Валерій Федорович – 70-річчя. Народився 3 серпня 1947 року в місті Анадір Російської Федерації (проживав у Сосницькому районі). Виконавчий директор аерокосмічного товариства. Доктор технічних наук, полковник запасу. Заступник голови громадської ради при ДКА України. Відзначений багатьма почесними нагородами.

КОЧУБЕЙ Михайло Валентинович – 70-річчя. Народився 8 серпня 1947 року в Носівці. Був заступником директора департаменту авіаційних перевезень та ліцензування Державної авіаційної служби України та Міністерства транспорту і зв'язку України.

ЛЮБЧЕНКО Євген Олексійович – 70-річчя. Народився 16 серпня 1947 року в Козельці. Служив у ракетних військах стратегічного призначення. Полковник у запасі. Відзначений почесними нагородами.

ДОЛЯ Михайло Петрович – 70-річчя. Народився 21 серпня 1947 року в с. Нові Яриловичі Ріпкинського р-ну. Був головним спеціалістом загального відділу КРУ м. Києва.

ЛАВРИНЕНКО Олександр Миколайович – 70-річчя. Народився 27 серпня 1947 року в Сосниці. Був директором друкарні концерну "Видавничий дім "ІН-ЮРЕ", ТОВ "Бізнес-поліграф", комерційним директором видавничої компанії ТОВ "Експрес-поліграф". Голова правління ОСББ "Молодіжний-15". Обирався депутатом Чернігівської міської ради.

ГАВРИШ (ПИЛИПЕНКО) Валентина Олексіївна – 70-річчя. Народилася 28 серпня 1947 року в с. Хотіївка Корюківського р-ну. Працювала начальником планово-економічного відділу УДП "Укрхімтрансміах" Мінпромполітики України.

ЛЮБОРЕЦЬ Олег Іванович – 70-річчя. Народився 29 серпня 1947 року в Новгород-Сіверську. Понад 18 років працював у

Дніпропетровській державній металургійній академії. Був директором приватного підприємства у Запоріжжі з виробництва рідкісних феросплавів. Кандидат технічних наук.

ХРИСТИНЧЕНКО Анатолій Петрович – 70-річчя. Народився 31 серпня 1947 року в Києві (батько з с. Омелянів Козелецького р-ну). Працював начальником управління у Головному управлінні пенсійного фонду України у Київській області, голова ветеранської організації Київського обласного пенсійного фонду.

КРАВЧЕНКО Віктор Степанович – 65-річчя. Народився 3 серпня 1952 року в Семенівці. Викладач школи мистецтв у м. Васильків Київської області.

БАКЛАН Олександр Миколайович – 65-річчя. Народився 10 серпня 1952 року в с. Макіївка Носівського р-ну. Працював у системі Головкиївміськбуду, виконробом виробничого кооперативу "Прометей-91". Заснував благодійний фонд "Відродження села Макіївка".

КОВАЛЕНКО Людмила Петрівна – 65-річчя. Народилася 10 серпня 1952 року в Коропі. Проживала в с. Авдіївка Сосницького р-ну. Працювала провідним спеціалістом Державного департаменту України з питань виконання покарань.

БУСИГІНА Людмила Миколаївна – 65-річчя. Народилася 22 серпня 1952 року в с. Ракитне Бобровицького р-ну. Працювала майстром-овочівником тепличного комбінату смт Калинівка. Гідрогеолог.

МІРОШНИЧЕНКО Микола Григорович – 65-річчя. Народився 23 серпня 1952 року в с. Займище Талалаївського р-ну. Токар спеціального конструкторського бюро діагностичної апаратури.

ГУБАР Микола Григорович – 65-річчя. Народився 26 серпня 1952 року в Бахмачі. Займав відповідальні посади у ПАТ АКБ "Аркада".

ШКАРАБУРА Микола Григорович – 65-річчя. Народився 27 серпня 1952 року в с. Слобідка Новгород-Сіверського р-ну. Працював ректором Черкаського інституту пожежної безпеки, в.о. начальника Інституту державного управління у сфері цивільного захисту, першим заступником голови Черкаської міськдержадміністрації. Кандидат технічних наук, доцент, генерал-майор внутрішньої служби.

ГРИНЕНКО Олександр Михайлович – 65-річчя. Народився 29 серпня 1952 року в с. Курінь Бахмацького р-ну. Був головним спеціалістом Департаменту ринків тваринництва Міністерства аграрної політики України, заступником начальника управління, начальником сектору дрібного тваринництва Міністерства аграрної політики України.

ГОРДІЄНКО Ольга Василівна – 60-річчя. Народилася 15 серпня 1957 року в с. Дібровне Городнянського р-ну. Директор ВП НУБіП України "Бобровицький коледж економіки і менеджменту ім. О. Майнової". Обиралась депутатом Бобровицької районної ради. Відмінник освіти України, відмінник аграрної освіти України.

ЧЕХОВСЬКА Ніна Анатоліївна – 60-річчя. Народилася 15 серпня 1957 року в с. Куковичі Менського р-ну. Старший фахівець банку "Національні інвестиції".

ТОМАШ Володимир Вікторович – 60-річчя. Народився 17 серпня 1957 року в с. Павлівка Ріпкинського р-ну. Генерал-майор.

КОРОТЕНКО Микола Федорович – 60-річчя. Народився 19 серпня 1957 року в с. Шаповалівка Борзнянського р-ну. Заступник голови правління Київської регіональної спілки.

РУДЕНКО Володимир Павлович – 60-річчя. Народився 26 серпня 1957 року в с. Покошичі Коропського р-ну. Лікар-стоматолог.

СКОПЕЦЬ Ніна Василівна – 55-річчя. Народилася 11 серпня 1962 року в с. Косачівка Козелецького р-ну. Бухгалтер ПП "Кетер".

САВЧЕНКО Надія Григорівна – 55-річчя. Народилася 26 серпня 1962 року в с. Салтикова Дівича Куликівського р-ну. Менеджер Солом'янського м'ясокомбінату.

Дорогі земляки!

Рада товариств "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

Духовні

Вирушаючи в дорогу разом із вихідцями з Козелецької, я думала про духовні цінності, які об'єднують нас, бо вони – основа нашого буття.

Ми схилиємо голову перед любов'ю, яку залишили нам предки у монументальних пам'ятниках архітектури. Церкви і собори завжди притягували людей неосягненністю людського таланту, який творив їх.

СВЯТИНІ

Можливо, тому Михайло Гриценко, як керівник, взяв курс у роботі Козелецького відділення земляцтва на відродження духовних цінностей, на розширення культурних зв'язків столичних земляків із малою батьківщиною.

Нещодавно відділенням здійснені дві поїздки в Козелецький район. Одна з них була на день апостолів Петра і Павла, а друга – більш чисельною делегацією, 15 липня.

Гостей на Козелецькій землі зустрічали представники районної влади на чолі з першим заступником голови райдержадміністрації Юрієм Заславським. Віра Жидкова, Катерина Биковець, Наталія Пенська, Любов Боришполець, Ганна Проценко та інші представники районної державної адміністрації теж були присутніми на зустрічі.

Світлана Пустовгар – екскурсовод із музею історії ткацтва Чернігівщини, відразу ж почала розповідати присутнім про історичні моменти заснування та становлення Козельця. А коли прибули до Данівського Свято-Георгіївського жіночого монастиря, розташованого на березі річки Остер у семи кілометрах від Козельця, то тут уже почалися розповіді, спогади і безпосереднє спілкування. Адже історія монастиря, заснованого в ім'я мученика Георгія в 1654 році на честь перемоги над поляками під час визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького ченцями Козелецького Свято-Троїцького монастиря, налічує багато важливих моментів становлення

духовної культури Сіверського краю.

Далі наш шлях пролягав до Собору Різдва Богородиці в Козельці, збудованого у 1752–1763 роках за проектом архітектора Андрія Квасова та за участю Івана Григоровича-Барського на замовлення родини Розумов-

Земляки також побували в музеї ткацтва Чернігівщини та Вознесенській церкві УПЦ, що знаходяться в одному приміщенні, потім – в Остерському краєзнавчому музеї, який вразив цікавими експозиціями, експонатами, чудовим оформленням інтер'єру, домашнім затишком та натхненною розповіддю екскурсовода.

У складі делегації були Ольга Божок, Ганна Губар, Володимир Гузій, Людмила та Анатолій Орішки, Євген Михайленко, Володимир Йо-венко, Михайло Борисенко та інші.

Ансамбль "Елегія" зі столиці своїми піснями створював неповторну атмосферу для теплого спілкування під час дружнього обіду в облаштованій лісгоспом зоні зеленого відпочинку серед хвойного лісу.

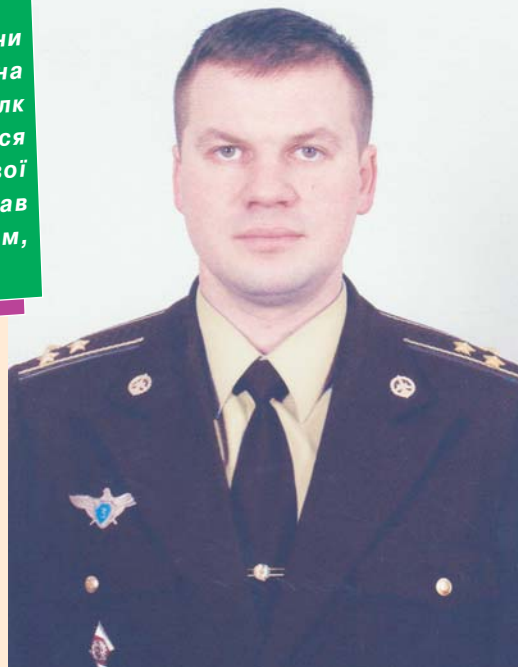
Ганна СКРИПКА
Фото Юлії АБАЛМАСОВОЇ

ських у знак подяки за щасливу долю синів Олексія та Кирила Розумовських.

Під час Другої світової війни в соборі містилися табір військовополонених і конюшня. Після закінчення війни приміщення храму використовували під склад для продовольчих товарів. У 1961–1982 роках його реставрували, а 14 серпня 1993 року відбулося урочисте відкриття відбудованого Собору Різдва Богородиці. І ось вже ми можемо дивуватись і радіти з того, що тепер усі, хто бажає, зможуть бути тут.

Три десятиліття тому небо над Ніжином у дні навчальних чи бойових польотів гриміло розкотисто, особливо коли на землі форсажно прогрівалися двигуни потужних літаків. Полк стратегічних розвідників жив напружено й чітко, як і вся тодішня армія, полк, що народився всередині Другої світової війни й мав звання Брестського, постійно підтримував бойову готовність – як і належить за державним статусом, бо до війни ж завжди готуються в мирні дні.

Та от настали нові часи. Україна нарешті скинула імперське ярмо й почала пошуки власного шляху в цивілізований світ. І знову спрацював наш український романтизм, дитяча довірливість: завдяки недолугим державним провідникам було ліквідовано могутній ядерний потенціал, за ним канули в нірвану потужні військові з'єднання, одні передали ласій на дармовину далекоглядній Росії (згадаймо долю могутніх літаків, що базувалися в Ніжині та Прилуках), інші пустили під ніж. Тепер, коли наш народ мусить власною кров'ю відстоювати незалежність, маємо те, що маємо, як любив повторювати творець беззбройної України тодішній Президент Леонід Кравчук. А маємо пам'ятати, що ніхто, крім нас самих, не захистить народ, рідну землю, отчий поріг і навіть калину біля нього.

Кілька років після урочистих маніфестацій небо над Ніжином німувало. Кудись зникло десятиліттями плекане військово-маїно, закурило за ескадрильями, що нишкли між капонірами, спорожніли казарми й складські приміщення на просторах закритої території площею 590 гектарів, багато досвідчених авіаторів розбрелися світами, заанімали радіостанції й диспетчерські перемовини. Здавалося, це назавжди, на землі нарешті запанує мир й благодать...

Та життя продовжувало диктувати свої вимоги. Тверезі голови боліли майбутнім молододі держави, час від часу ухвалювалися й правильні стратегічні рішення. Одним із таких було створення системи порятунку від природних та рукотворних катастроф – адже навіть у мир-

ний час бувають трагедії, що вимагають державних зусиль. Так і зародився в місті над Остром один із осередків цивільного порятунку. І небо над ним знову зазвучало рокотанням двигунів літаків та вертольотів, хоча вони були такі обережні, як перші кроки дитини в росяній траві.

Нинішній командир частини полковник Іван Коробка в 1992 році

мували, опинився перед вибором: або залишатися в системі Міністер-

ства надзвичайних ситуацій (було те в 1997 році), або переходити в Бориспіль. Та Іван Миколайович був однолюбом, йому вже припало до душі мальовниче древнє місто, його сердечні люди, а тим більше колектив авіаторів.

ОБРАНИ рятувати

закінчував Харківське льотне училище. Нині воно набрало статусу інституту. А тоді новоспечений лейтенант мав вибрати місце подальшої служби. Він зупинився на Ніжині, де на базі колишнього авіаполку формувалася розвідувальна ескадрилья.

Справа нова, цікава, і офіцер вирішив подаватися в невідомі краї. Тим більше, що не був балуваний великими містами – народився на Харківщині в селищі Лиман, тож змалку був прив'язаний до землі. І, як показало життя, той вибір був вдалий. Ось уже чверть століття тримається цей симпатичний, відкритий душею, енергійний чоловік одного місця, зростаючи сам, прагне творити колектив однодумців, разом із державою творити її майбутнє. Спершу були польоти для фотозйомки державних кордонів, безкінечні відрядження, оформлення документів, регламентні клопоти. Згодом, коли ескадрилью розфор-

І він пережив процес реформування, бо вірив у майбутнє.

Нарешті 22 лютого 1999 року з'явився вирішальний наказ про передачу льотного майна до системи МНС. Нарешті формувалася така потрібна гуманітарна структура, без якої не існувало жодної цивілізованої країни в світі. Старший лейтенант Іван Коробка відразу потрапив у вир подій.

Донині в пам'ятку рятувальні польоти на Карпати. Стояв 2000 рік. Гори, нещадно оголені від лісів новими господарями, серед яких чимало ще ходить по київській землі та хизується вишуканими особняками й банківськими рахунками в офшорах, наклав справжній потоп, людям загрожувала загибель. Час від часу він забезпечував польоти тодішнього міністра МНС Василя Дурдинця й бачив, як закарпатець за походженням намагається бодай щось зробити, аби навести лад на неповторній малій батьківщині. От тоді

й сам Іван Коробка зрозумів основне призначення сил новоствореної державної структури: якщо армійська авіація служить для того, щоб убивати людей, то вони вчать їх рятувати. Вчать відстоювати добро на землі, а не перетворювати її на руїну. І, повертаючись із чергового польоту, радів, що зробив правильний вибір.

З часом були різні випробування як для самої служби порятунку, так і для енергійного офіцера – адже за останні два з гаком десятиліття куди тільки не прокладався державний курс, які тільки реформи не народжувалися в головах очільників України. Та він відчував, що знайшов себе саме в військах порятунку і вперто долав службові сходини. Аж нарешті в 2013 році, пройшовши всі етапи в одній-єдиній частині, котра стала йому другою родиною, очолив колектив. І треба було бачити, з якою повагою ставляться до командира підлеглі – а частини Служби порятунку специфічні, в них нема солдатів-строковиків та горезвісних старшин-муштрувальників, зате є відмінні спеціалісти, що знають: без кожного з них у мирне небо не підніметься жоден літак чи вертоліт, не буде безперебійною диспетчерська служба, не буде відремонтована наземна техніка, що вже давно використала свій технічний ресурс.

Завдяки розгалуженій системі колишнього полкового господарства в Ніжині діє єдиний спеціалізований загін авіації. Йому підлягають такі великі центри, як Київ, Харків, Одеса, Ужгород. Там постійно перебувають на чергуванні авіамашини. Ніжинські екіпажі по чергово їздять туди й забезпечують системну роботу. За регламентом, в разі критичної потреби літак має піднятися в небо за 40, а вертоліт за 20 хвилин. А роботи рятувальникам вистачає. Раніше одним із найактивніших районів був Крим – там високі гори, густі ліси, часті пожежі. А ще ж і туристи блукали в горах, яких треба було рятувати. Коли ж почалася окупація півострова та затим і Донбасу, авіатори МНС зайнялися евакуацією поранених.

Не обійшлося в спецзагоні й без трагедій. Багато писалося й гово-

рилося про загибель вертольота й екіпажу ніжинців. Різні версії звучали. Насправді ж донині причини катастрофи так і не з'ясовані до кінця. Тоді їхній гвинтокрил перебазовувався до Чугуєва. Командував екіпажем Руслан Редькін, досвідчений пілот. І раптом він стрімко пішов униз, настільки стрімко, що навіть дерева в густому лісі не були зламани. Залишилися в пам'яті тільки останні тривожні слова заступника командира екіпажу: "Крен, крен!" І вічна загадка трагедії бойових пілотів. Що ж, без них не обійтися навіть тим, хто рятує життя іншим...

З початком АТО ніжинці теж не стали осторонь. За статусом позбавлені права на бойові операції, пілоти не раз доставляли в прифронтову зону вантажі, оперативні групи військовиків, вивозили пора-

титу. Донині побутує легендарний сюжет про те, як жінки-ніжинки врятували спеціалізований загін. Було те за президентства Леоніда Кучми. В частину зачастили різні комісії, приглядаючись до майна, території. Переписували побачене, хитро переглядалися й мовчки відбували до Києва. А там і листування зав'язалося, з якого виходило, що авіачастина доживає останні місяці. Комусь запала в око можливість повернути власний бізнес, розродати техніку, а то й землю вигризти від жадібності. І нарешті забили тривогу жінки авіаторів. Кульмінацією стало перекриття дороги з Києва до Москви. Мав їхати нею знаменитий земляк, і жінки швидко понаписували плакати, серед яких розпачливий "Батьку рідний, допоможи!" та й зібралися на трасі біля

повороту на Борзну. І таки зупинили Президента, зуміли відстояти базу загону. От що значить нащадки ніжинських козачок!

Як і в кожній бойовій частині, в загоні діє складна система життєдіяльності. На першому плані перебувають пілоти. Групу літаків веде підполковник запасу Володимир Леонов. Вертолітники знаходяться під крилом підполковника запасу Валерія Білобрюхова. Вся штабна робота сходиться на Володимирові Мель-

нику. Стабільний зв'язок забезпечують спеціалісти високого класу під керівництвом Олега Халанського. Та й взагалі ітеерівці в загоні один одного кращі – в авіації інакше не можна. Як ствердили бортовий механік літаків прапорщик Сергій Малик та технік-вертолітник Олег Волков, небо не визнає помилок.

А ще ж доводиться займатися поточними справами. Так, від 2014 року капітально відремонтували два літаки, нині ремонтують в Конотопі вертоліт. На черзі ремонт злітної смуги, розрахованої на прийом найважчих машин. А ще ж потребують житла 160 співробітників, і тут можуть пригодитися старі армійські казарми. Словом, як сказав начальник відділу психологічного забезпечення підполковник Олександр Нішкун, без діла не обходиться жоден день.

нених. В їх розпорядженні є навіть спеціальний літак, обладнаний всім необхідним для транспортування поранених. Як це потрібно медикам, коли на рахунок кожна хвилина, коли тільки оперативна медична допомога рятує людське життя, відомо кожному. Як і допомога жертвам катастроф на автомобільних шляхах та залізницях. Така гуманітарна специфіка ніжинських рятувальників, без яких не обходиться жодна критична ситуація. Он і недавно, коли знову запалали ліси в згорьованій Чорнобильській зоні відчуження, не було просвітку авіазагону. Яка б не була задіяна наземна техніка, але давно вже відомо: жодна пожежа в Україні не пожирає все живе більше трьох днів, як тільки до діла бралися авіатори.

Та не все так гладко було в житті чималого, понад 700 чоловік, колек-

Леонід ГОРЛАЧ

До ювілею

Куликівське відділення заздалегідь почало підготовку до 150-літнього ювілею Лідії Деполович, який відзначатиметься у листопаді 2019 р.

У цьому пересвідчилися члени делегації району, які відвідали столицю на запрошення Чернігівського земляцтва. Гості побували на Солом'янському кладовищі, де квітами і спільною заупокійною молитвою вшанували пам'ять славетної землячки. Ще донедавна місце поховання авторки букваря вважалося невідомим. Могила була віднайдена онуком Лідії Платонівни, Олександром Чмелем, який нині мешкає в Петербурзі. На могилі зберігся

величний металевий хрест і пам'ятна табличка. А цьогогоріч колишні випускники Ковчинської школи, інші члени земляцтва згуртувалися і зібрали кошти на спорудження надгробка. Тепер на могилі встановлено скромну стелу з чорного граніту з портретом Лідії Платонівни і лаконічним написом, що повторює текст таблички: "Лідія Деполович. 1869–1943. Авторка букваря". На горизонтальній поверхні, ніби на письмовому столі, лежить гранітний буквар.

На зустрічі земляків було названо всіх жертводавців, хто долучився до збору коштів. А це: Куликівське відділення Чернігівського земляцтва, родина О.Є. Чмеля з Петербурга, Сергій Спугай, Ігор Савицький, Наталія Халімон, Володимир Лузан, Катерина Тищенко, Володимир Чуян, Борис Чуян, Валентина Мельник, Ігор Мельник, Володимир Туш, Валентина Царик.

Сергій СПУГАЙ

Будинок

На тихій вулиці Спортивній у центрі селища Холми в зеленому буянні молодого саду стоїть ошатний будиночок на два входи. За мого дитинства це була поліклініка, куди мама водила мене рвати молочні зуби, а народ з навколишніх сіл ніс свої хвороби і недуги. Тепер тут лікують від самотності і непотрібності і називається цей будинок "Відділення стаціонарного перебування одиноких непрацездатних громадян", а в народі просто будинок пристарілих. Тут знайшли прихисток 24 мешканці – дідуся й бабусі від 60 до 93 років.

одиноких сердець

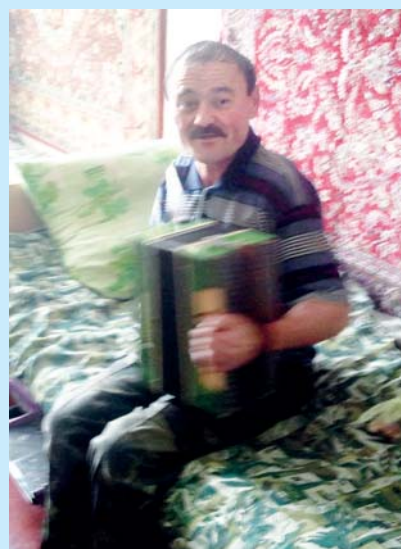
Куликівське відділення давно опікується будинком для стареньких. Ще за керівництва Василя Устименка висадили той самий садок, який уже родить яблука і груші. Привозили книги і телевизор, забезпечили мешканців комплектами постільної білизни. У квітні вже цього року завезли 100 кілограмів картоплі з урожаю жуклянського киянина Василя Розстального.

Ми з донькою прийшли до будинку з невеличкими гостинчиками... І я згодом зрозуміла, що не так ті цукерки, як увага, можливість поспілкуватися, побачити нові обличчя, відчувати, що вони комусь потрібні, що про них пам'ятають, – ось що важливіше для самотніх людей. В альтанці відпочивали чистенькі, охайні бабусі. А щойно зайшли до приміщення, як почули звуки чудової музики. Це грав на баяні один з жильців, Сергій. "При-

ходьте ще, я вам пограю. І фото пришліть", – попросив музика.

Завідувачка будинку Віра Михайлівна Баклажко на моє запитання, хто її підопічні, лагідно посміхається: "Це переважно одинокі люди. Але є й такі, кого привезли сюди діти. Дехто вже не розрізняє реальність. Старе – як мале, як дитя. Я для них і мама, й тато, і голова сіл'ярди, і начальник автостанції. І всі чекають, що до них хтось приїде..."

Акуратні кімнатки з розвішаними на стінах килимами, в деяких навіть стоять маленькі телевізори, простора їдальня з вирізьбленою дерев'яною іконою – подарунком земляків, кухня без сторонніх запахів, які часом притаманні місцям, де готують їжу, – скрізь порядок і чистота. Але стискається серце і болить душа від розуміння того, що тільки це і є той єдиний світ, який щодень і

щомиті оточує мешканців. І ні рідних, ні близьких...

Віра Михайлівна попросила привезти супові тарілки і чашки, бо у стареньких людей посуд б'ється часто. На чергових зборах активу відділення це завдання взявся вирішити Анатолій Чекалюк, і буквально через два дні ми вже везли у Холми два ящики посуду. "Які гарні тарілки, з квіточками! І чашки, – зраділа куховарка. – Саме такі, як нам треба!"

Ми продовжуємо шефство над будинком для стареньких. Наступний візит обов'язково буде, і ми порадуємо його мешканців новими подарунками. Хочеться, щоб ці маленькі знаки уваги зігрівали серця людей, старість яких виявилася такою сумною.

Ольга СИРОВА
Фото автора

← 1 Ще один приклад із власного життя. Мій двоюрідний дід Фесков Захарій Романович працював інженером Малинської паперової фабрики, що на Житомирщині. Усі сили, досвід і знання, набуті у Шосткинському хіміко-будівельному інституті, дід віддавав цьому підприємству, без якого не уявляв свого життя. Та ось одного невеселого дня його викликали до Москви під приводом реконструкції фабрики. На московському пероні його вже чекали енкаведисти. А далі трійка НКВС визнала його членом контрреволюційного угруповання, яке начебто очолював директор фабрики та окремі співробітники райкому партії. За доносом одного з компартійців і затримали діда Захарія. Десять років таборів, заслання на північ, жорстокий гулаг, понівечене життя чудової людини – ні за що!

Врятували діда від голодної смерті посилки родичів – моєї бабусі, мами, діда Дмитра та інших. Висилили сушену картоплю, сушені овочі та фрукти, сухарі тощо. За час заслання дружина репресованого діда з донькою Жанною зникли безслідно, оскільки діда визнали "ворогом народу". Після повернення із заслання вага діда була 40 кг (до арешту важив 84 кг). Дід був повністю реабілітований і ще деякий час працював начальником котельні тієї самої фабрики. Про сумлінність і відданість діда роботі свідчать надіслані мені з відділу кадрів фабрики архівні документи про неодноразові подяки, премії, підвищення зарплати. Та нелюдські умови гуглагу, важка моральна травма тяжко відбилися на здоров'ї діда Захара і через кілька років він пішов з життя. Дружина й дочка так і не знайшлися.

Наведене – лише невеличка частина жайів, що були наслідком залежності від деспотичного московського режиму. А скільки безвинних знищено, покалічено, знедолено! І не тільки українців, а й росіян – точно не підраховано й досі. І ось, нарешті, наче за Божою милості, мирним шляхом Україна отримала незалежність! Добре пам'ятаю дні, коли панувала ейфорія серед патріотичної частини киян, мешканців інших населених пунктів України. Та далі не все так сталося, як гадалося. Українців очікували нові неприємні події і випробування. Згадаймо, що було далі.

24 серпня 1991 року на позачерговій сесії Верховної Ради України прийнято Постанову та Акт про державну незалежність України, які затверджені конституційною більшістю. За Постановою проголосував 321 депутат, за Акт – 346 депутатів. Де-юре Україна набула статус суверенної, позаблокової, незалежної, демократичної держави. А що ж передувало

цим історичним рішенням? Декількома днями раніше Москва здійснила останню спробу врятувати Союз від розпаду. Державний комітет з надзвичайного стану (ДКНС) на чолі з Геннадієм Янаєвим оголосив надзвичайний стан у країні. До Києва прибув генерал армії Валентин Варенников, який в ультимативній формі,

назвавши ДКНС. Основною ж силою, яка зламала наміри путчистів, було тодішнє керівництво Росії на чолі з президентом Борисом Єльциним. Путч провалився, члени хунти були заарештовані.

З метою всенародного підтвердження Акту про державну незалежність України сесія Верховної Ради України вирішила

провести 1 грудня 1991 року республіканський референдум. Того ж дня, тобто 24 серпня 1991 року, були прийняті постанови "Про проголошення незалежності України" та "Про військові формування України". У загальноукраїнсь-

кому референдумі взяли участь 32 мільйони громадян України, з яких 90,35 відсотків підтвердили Акт про незалежність України. 8 грудня після підписання у Біловезькій Пущі президентами Білорусі, Росії та України спільної заяви Радянський Союз перестав існувати як суб'єкт міжнародного права.

22 серпня 1992 року останній Президент УНР в екзилі Микола Плав'юк у присутності Президента Леоніда Кравчука, Голови Верховної Ради Івана Плюща, Прем'єр-міністра Вітольда Фокіна урочисто проголосив правонаступництво Української Народної Республіки. Ось така досить стисла хронологія становлення незалежності нашої держави. Сьогодні – це вистраждана, довгоочікувана упродовж віків багатьма поколіннями українського народу подія. Збулась нарешті споконвічна мрія українців, розкиданих по усьому світу. І все ж боротьба за незалежність України не припинилась, вона продовжується у надзвичайно важких економічних умовах за наявності великої кількості внутрішніх і зовнішніх ворогів. Ця боротьба набула жорстокого, виснажливого і кривавого характеру. Ми живемо в епоху народження нової країни. Революція Гідності, російська агресія на Донбасі, анексія Криму змінили Україну. Наші дні – це становлення нової незалежності України, задля якої героїчно кожного дня гинуть патріоти. Люди беруть зброю заради відновлення миру, за майбутню, оновлену й очищену від зовнішніх і внутрішніх ворогів Україну. Український народ чітко висловив своє бажання жити за європейськими стандартами. І саме в ці дні весь світ готовий підтримати прагнення України до нового життя. Я маю надію, що українські політики зможуть дипломатичним шляхом домовитися про конструктивні рішення щодо припинення кровопролиття. Хотілось би сподіватися, що Україна буде відроджена як красива і заможна держава, де людям хотілось би жити.

Валентин ГОЛОВЧЕНКО,
к.ю.н, заслужений юрист України

погрожуючи військовими репресіями, вимагав покінчити Україну розпорядженням ДКНС. Підтримку московським путчистам висловило тодішнє компартійне керівництво Дніпропетровська, Житомира, Ужгорода, Миколаєва, Одеси, Харкова, Полтави, Чернігова, Кіровограда, Кривого Рогу та Криму. А ось керівництво Донецької та Луганської областей не підтримало Москву, не виявило бажання бути у складі СРСР під російським каблучком. Більше того, 50 донецьких депутатів різного рівня разом з Львівською обласною Радою, частиною депутатів Верховної Ради України звернулися до Президії Верховної Ради та жителів Донецька із заявою про категоричне невиз-

ПІСКИ співають

Понад чотири тисячі учасників! Грандіозні конкурси фольклорних колективів та дитячої хореографії. Зірки української естради, поети, циркові артисти, козаки-каскадери на баских конях. Яскраві виставки, майстер-класи з гончарства, ковальства, розпису українськими візерунками. Неймовірна кількість усілякої смакоти! Все це вражало на чудовому дводенному святі, котре вже вчетверте пройшло на Чернігівщині в мальовничому селі Піски з ініціативи голови ПСП "Пісківське", депутата обласної ради, отама на Чернігівського округу Козацтва Запорізького, керівника "афганців" Бахмаччини Валерія Колоші.

Одразу на вході до просторого Співочого поля всіх гостинно зустрічали колоритні народні музики та чарівні жінки у вишиванках, котрі задушевно та дотепно пригощали бажаючих. Погода виявилася приємною, не спекотною. Відкрив це по-справжньому народне свято Валерій Колоша:

– Як би нам зараз не було важко жити, ми, українці, не повинні забувати про рідне село, – наголосив Валерій Петрович. – Те село, котре виплекало, виростило й дало путівку в життя багатьом відомим людям, щоб наша країна розцвіла, щоб у ній було добре жити і бути кращими за багатьох інших.

канців та учасників фестивалю очільник облдержадміністрації Валерій Куліч:

– У назві фестивалю є така фраза: "Відродження українського села". І саме такі свята сприяють цьому відродженню, – відзначив він. – Можна дуже багато говорити, але відродження українського села – це наші з вами діти. Отож мені дуже приємно, що тепер з усієї Чернігівщини та інших областей України сюди завітали не

На Бахмаччині з великим успіхом відбувся IV Всеукраїнський фестиваль "Відродження українського села, його духовності і культури", гостями якого стала і делегація земляків із Києва.

лише дорослі, а й обдаровані діти!.. Тож хочу від душі подякувати засновнику цього свята – Валерію Колоші, та побажати всім учасникам фестивалю добра, здоров'я й благополуччя.

– Кожен, хто вклав свою енергію, працю, бажання в розвиток цієї землі, гідний величезної поваги! Гуртуючи довкола себе прихильників культурного розвитку села, Валерій Петрович своїм прикладом переконливо доводить, що відродження села – невід'ємна умова відродження економіки нашої держави, – зазначив у вітальному слові заступник голови обласної ради Арсен Дідур.

Також учасників свята привітали народний депутат України Валерій Давиденко, голова Бахмацької районної ради Віктор Мішук, депутат обласної ради Віктор Труш, керівник апарату Аграрної партії України Людмила Кулик, представники духовенства, гетьман МГО "Козацтво Запорізьке" Дмитро Сагайдак.

Взагалі, нам сподобалися фольклорний та хореографічний конкурси. Це – справжнє розмаїття талантів! Тим більше, змагалось багато танцювальних дитячих колективів. Чого там тільки не було: запальний гуцульський аркан, темпераментні полька, гопак, краков'як, циганочка, єврейський танок "Хавас нагіла", зворушливі танго, дивовижний брейк-данс... Особливо запам'ятався аматорський хореографічний колектив "Полісяночка" Носелівської сільської ради Борзнянського району (художній керівник – Олександр Кашпер, директор будинку культури Наталія Пищенко). Нинішнього року талановитий колектив став срібним призером. Для колективу став неочікуваним подарунок односельців на чолі з Володимиром Лемішем – кольоровий принтер, який земляки давно хотіли придбати.

Бурхливі оплески на св'яті викликали виступи народної артистки України Алли Кудлай та її сина Максима, композитора Ніколо Петраша, народної артистки України, телеведучої та співачки Оксани Пекун, відомого поета Степана Галябарди, ансамблю пісні і танцю "Сіверські клейноди" обласного філармонійного центру, знаної співачки з Чернігова Тетяни Олійник, духового оркестру Державної служби з надзвичайних ситуацій України, дивовижного Біг-Боса, хору "Народна криниця" Ніжинського училища культури імені Марії Заньковецької... Всі щиро дякували організаторам фестивалю і Валерію Колоші. Зі столиці земляки не залишилися байдужими до відзначення організаторів: Валерію Петровичу було вручено пам'ятний знак Чернігівського земляцтва.

Підводячи підсумки нашої плідної поїздки на рідну Чернігівщину, ми констатуємо: поки є серед нас такі земляки, ветерани "афганці", люди честі і слова, як Валерій Молотов та Валерій Колоша, ми за малу батьківщину спокійні.

Сергій КУДІН,
голова відділення
ветеранів війни

Все залежить від нас із вами. Тож об'єднаймося, люди, й відродимо українське село, нашу духовність та культуру!

Від щирого серця привітав меш-

Йдучи ранком київським Монмартром до своєї художньої майстерні по бруківці, художник не раз згадував своє нелеге повоєнне дитинство. Мати, співаючи народну пісню, розмальовувала побілену до Великодня піч, а шестеро дітей нишком споглядали за цим дивом. Середній між ними Микола, мов зачарований, стежив очима за кожним порухом пензлика, з-під якого випливали дивовижні квіти і соловейко над ними. Тієї миті Божа іскра спалахувала в його маленькому серці. Хлопчику здавалося, що сині квіти розлили свої пахощі по хаті, а соловейко дзвінко щебетав, підспівуючи матусі.

Любов Миколи Стратілата до української пісні й малярства – то від матері Палажки Карпівни, яка добре володіла примітивом у народному стилі, чий малюнок схожий на твори Марії Примаченко, любов до рідного Чернігівського краю і невтомної праці – від батька Івана Федоровича.

Знаковою віхою у житті учня Макіївської школи стало знайомство з молодим учителем, випускником університету імені Тараса Шевченка Степаном Музиченком, який викладав географію і співи, вів гурток малювання. Саме на заняттях гуртка юнак познайомився з азими композиції, перспективи, колористики, гри світла й тіні. Перша персональна виставка картин дев'ятикласника Миколи (а на ній ще були його репродукції картин відомих художників) викликала захоплення і стала справжнім святом не лише школи, а й усього велелюдного села Макіївка. Це була перша перемога юного художника. Микола Стратілат зізнається, що Степан Михайлович допоміг вступити до Київського художнього професійного училища № 16.

По закінченні училища служив у Білорусії у ракетних військах. Після служби в армії повернувся до Києва і вступив до поліграфічного інституту ім. Івана Федорова. Успішно закінчивши інститут, став художником-графіком.

Він полюбив книгу і оформив десятки поетичних видань. Творчість маестро стала знаковою на межі століть. Володіючи індивідуальною манерою і стилем різьблення, Микола Стратілат

розкриває не лише свій характер і душу, своє прочитання дійсності, а й виражає національні риси українців, їхній світогляд, філософію життя. Це прослідковується у всіх циклах ху-

межі рідного краю, несучи світові правду про велич давньої української культури, розкриваючи менталітет і високу духовність народу. Хочеться зазначити, що Микола Іванович не лише відомий графік, а й тонкий майстер акварелі. Його твори допомагають будувати Храм у людській душі, репрезентують Україну в світі, наближаючи світ до нас самих. Цьому підтвердження і виставки його картин, що експонувалися у Чехословаччині, Ватикані, США і Німеччині, Угорщині, Франції, Австралії, Болгарії, Македонії, Польщі.

Об'єм графіки Миколи Стратілата – це понад 500 аркушів. Один із улюблених його жанрів – екслібрис (книжковий знак), який приваблює символічністю, алегоричністю втілюваного образу. Його роботи користуються визнанням і заслуженим попитом.

Довгий і плідний мистецький шлях пройшов народний художник України Микола Стратілат до своєї ювілейної виставки "Святині Києва", яка відкрилася 20 червня в експозиційному приміщенні Вишгородського історико-культурного заповідника. Оглянути художній доробок – кращі графічні твори відомого в Україні і світі майстра, привітати його із 75 річним ювілеєм завітали друзі, колеги по пензлю і різцю, земляки з Чернігівщини. Виставку відкрила директор заповідника Влада Литовченко, яка увінчала митця дубовим вінком – символом довголіття і мудрості, здійснення подальших творчих задумів. Зі зворушливими словами вітання звернувся до ювіляра член Ради Чернігівського земляцтва, голова Носівського відділення Григорій Шкребель, який вручив грамоту Миколі Стратілату. Від імені земляків із Макіївки привітав ювіляра і вручив грамоту директор будинку культури Микола Сидоренко. Затим гості подивилися прем'єру документального фільму "Стратілат. Гравюри щасливої долі". Оглянувши виставку, відвідувачі відзначили особливу живописність гравюр. Це й не дивно, адже живопис – його перше захоплення.

Нових творчих злетів зичимо славному ювілярові. З роси і води, пане Миколо!

В'ячеслав МИХАЙЛИШИН

АКАДЕМІК Микола Стратілат

Ось уже сорок років старожилі-ліхтарі Андріївського узвозу вітають маестро Миколу Стратілата...

дожних полотен: "Кобзарська криниця", "Седнівський цикл", "Мій Київ", "Заполяр'я", "Храм і духовність. Святині Києва", "Свята земля" та інших. Вражає

Любов Миколи Стратілата до української пісні й малярства – то від матері Палажки Карпівни, яка добре володіла примітивом у народному стилі, чий малюнок схожий на твори Марії Примаченко, любов до рідного Чернігівського краю і невтомної праці – від батька Івана Федоровича.

те, що майже в кожному циклі прослідковуються мотиви малої батьківщини, вони мов життєдайні проміння сонця продовжуються за

СВІТЛО сонячного Фенікса

Відзначу відразу: Петро Петрович прийшов із власною образно-семантичною системою, що базується на зразках класичної української поезії – від Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка й до новочасних продовжувачів. Знання світової й вітчизняної історії, широчинь мислення, оцінки тих чи інших характерних подій із життя рідного народу – все це з твердих патріотичних позицій, бо ж донині різні "доброхоти" прагнуть перекреслити саму Україну як державу з глибоким історичним корінням. Про це рядки в поемі "Слово – Серце – Сонце", коли автор питає в Серця: "Чого ти досі сяло в Словах: // Свобода, Щастя, Слава України, – // Тепер же все частіше на устах: // Непам'ять, зрада, // Смерть в собі, Руїна?.." Ті ж недруги "Вкраїні знову тешуть домовину". Через те й не мовчить поет, зробивши слово гострою гартованою зброєю. Такою воно є і в багатьох розлогіх віршах, що склали крило публіцистичної лірики, глобальні за темою й викликані тремками споминами про найрідніший куточок землі, село Марківці на Чернігівщині. І якщо в глобалістичному викривальному пафосі звучать такі ж узагальнені характеристики, то в споминальних рядках озиваються особливо ніжні струни душі:

*Мій рідний край... Набачивсь по світах
Я різних див, морів, лісів, народів,
Наслухавсь музики, веселих хороводів.
Та знову тут – на батьківських полях:
Лиш тут дитинства запахи не прочах,
Лиш тут нуртують щастя рідні броди!*

І на завершення такі промовисті висновки бувалої людини-громадянина:

*Бо де б не був – скрізь ти, і ти, і ти:
Хто відсахнувся тебе, того і Бог карає.
Хто полюбив – лиш той безсмертя знає.
Не знать тебе – безплідно відцвісти.*

Ліриці П. Кононенка притаманний спокійний академізм, виваженість образу, навіть у тому разі, коли йдеться про інтимні почуття, якась антична відстороненість від пережитого, пере-

болілого. Мабуть, вік творця теж не стоїть осторонь, хоча споглядає за власним життям з гомерівською рівновагою. Ось як у одній з мініатюр:

*Стою на попелі... В огні
Згоріли серце, діти і дружина.
Немов поламана, порубана калина.
Смеркає в небі. В зорях. І в мені...
Ти не квилала, як вогонь той гас.
Росою не скропила цвіт калини.
Лиш попіл сіє вітер по долині.
Як свічка, тане наш згорілий час.*

Таким рядкам міг би позаздрити будь-який лірик, що поклав життя на розбудову власного стилю, а не займався наукою. Подібні спостереження

Не так давно наш славний земляк академік Петро Кононенко подарував читачам цікаве дослідження про нелегку долю одного з очільників українського національного руху Степана Бандеру. Ця праця, так би мовити, лягла органічно в його багатолітні розробки українознавства. Та от слідом за нею з'явилася на світ досить несподівана солідна книга поезії "Сонячний Фенікс", хоча де-що раніше читач уже мав можливість прочитати низку епічних творів поета, написаних в давніші літа. І це в тому віці, коли на лірику вже мало кого тягне – бо вигорає запал душі, емоцій і диктує присуд строгий аскетизм розуму. Тож уже це викликає посилений інтерес до світу автора: з чим прийшов він до нас, що таке зберіг у серці, аби поділитися з іншими.

з'являються й при читанні багатьох інших поезій книжки.

Знаний майстер епічних поетичних творів, що вже побачили світ, драматичних сюжетних полотен, Петро Кононенко і в цій книзі подав кілька повних чи фрагментарних зразків глобального осмислення світу. Так, не залишає байдужою коротка поема "Заморожений храм", багата на історичні реалії. Святий Петро свого часу прийшов на Печерські гори Києва, зробивши свідомий вибір народу українського, як свого часу вчинив і Андрій Первозваний, поставивши свого хреста над Дніпром. А це вже Божий вибір, тому жалюгідними видаються потуги нинішній східних сусідів присвоїти собі нашу славу.

Ще гостріше стоїть тема патріотизму в уривках з драми-феєрії "Марія на Голгофі". Пошуки долі України ведуть жінку-матір Павлину-Марію (а це ж мати поета) дорогами рідного краю, дарують зустрічі з найпомітнішими патріотами народу та його катями. На жаль, з короткої мозаїки тієї мандрівки можна зробити хіба що висновок: твір в докінченому вигляді має бути серйозним фактом сучасної української літератури.

Насамкінець скажу: Петро Кононенко не дарма часто-густо навідується до рідних козацьких Марківців у супрязі з відомим земляком Андрієм Пінчуком – адже ніщо так не зберігає молодість Слова, як спілкування з малою батьківщиною, з тими стежками, по яких ходив колись сам Тарас Шевченко.

Леонід ГОРЛАЧ
Фото Ганни СКРИПКИ

На березі Борзенки зібрався дружний колектив любителів порибалити. Десятки вудочок уздовж води та в кілька разів більше рибалок, націлених на гарний улов. Цього дня якраз минула заборона на вилов риби. Проявити свої таланти і помірятися силами виявили бажання двадцять команд з Києва, Чернігова, Ніжина, Коропа, Носівки та Борзни. Чернігівське земляцтво було представлене командами Борзнянського і ветеранського відділень та командою Всеукраїнської спілки учасників війни, наших давніх партнерів. Слід зазначити, що громадська організація "Рибалки Борзни" за сприяння народного депутата Валерія Давиденка весною знову зареєструвала річку мальками білого амура, товстолобика і коропа. Тому найпершою умовою змагань було зберегти впійману рибу живою і після зважування випустити в річку.

Борзенка збирає побратимів

Щогорічний, восьмий міжрайонний турнір був присвячений пам'яті загиблих земляків в АТО та Афганістані.

Згідно з вимогами спортивного рибальства, в цьому випадку кількість гачків має бути не більше 5, кількість вудочок не обмежується, – розповів Валерій Молотов, голова Борзнянського районного відділення Української спілки ветеранів Афганістану, організатор турніру.

Рибалки почали полювати на рибу з 7-ї ранку, змагання проводили в один тур, на все про все – 4 години. І хоч риби в річці вдосталь, вполювати хоч би одну вдалось не всім. Ті щасливчики, хто цього дня таки дістав із води лускату здобич, мали власні секрети, наприклад, особливий рецепт прикорму та снасті. Утім, рибалки кажуть: без везіння теж нікуди. Так, команда з Борзни буквально на останніх хвилинах змагання впіймала чималеньку рибину. Серед команди Чернігівського земляцтва особливо відзначився Віталій Кудін, завдяки його трофеям команда вийшла на друге місце.

На турнір завітали й поважні гості: голова державної служби у справах ветеранів війни, народні та чернігівські депутати. А тому всі питання, що наразі турбують ветеранів війни та бійців АТО, можна було поставити їм особисто.

– Усі народні депутати, працівники держустанов хочуть, щоб ці люди були забезпечені усім необхідним. Постановою Кабміну було виділено 2 гектари землі під приватні селянські господарства. Учасники бойових дій першочергово отримуватимуть ці землі, – зазна-

чив народний депутат України Валерій Давиденко.

– У нас спільні питання стосовно соціального захисту, тут можна розділити на дві частини: змагання, а потім обговорення питань, які стосуються сьогодення, соціального захисту учасників бойових дій, нові питання, медична реформа, – підтримав Олександр Соколов, голова Чернігівської обласної спілки ветеранів Афганістану. На державному рівні, зокрема, затверджені та передані на місця програми щодо лікування та реабілітації поранених бійців.

– Щоб гроші були акумульовані в громадській організації, а звітність йшла до управління охорони здоров'я, щоб громада вирішувала, кого в Борзні треба вилікувати і хто потребує першочергово... чи заплембувати зуб за ці кошти, чи комусь допомогти у більш складній операції, – додав Артур Дерев'янка, голова державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО.

Після чотиригодинного змагання найвідповідальніша місія – зважування. При цьому риба повинна бути живою. Учасників запросили на підрахунок та зважування улову. Суддівська колегія визначила призерів. Більше кілограма впіймала команда рибалок з Борзни і виборола перше місце (капітан Віктор Ковтун), на другому – команда Чернігівського земляцтва з Києва, з результатом один кілограм рівно (капітан Сергій Кудін), на третьому, не добравши до кіло – ніжинці (капітан Володимир Драб). Нагородження переможців і учасників медалями, грамотами і цінними призами та дипломами провели народний депутат України Валерій Давиденко, за підтримки якого й відбувся турнір, голова Чернігівської обласної спілки ветеранів Афганістану Олександр Соколов, голова державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО Артур Дерев'янка, голова Борзнянського відділення Чернігівського земляцтва Володимир Леміш. Теплими словами рибалок і гостей вітали голова райдержадміністрації Віра Проскура, голова райради Віктор Горбаченко, міський голова Анатолій Койда, представник Всеукраїнської спілки учасників війни В'ячеслав Грежук.

Подарунки отримали й організатори турніру. Від Чернігівського земляцтва Володимир Леміш вручив кольоровий принтер, якого давно потребували борзнянські ветерани війни. Після нагородження присутні вшанували пам'ять воїнів-інтернаціоналістів, поклавши квіти до пам'ятника в центрі Борзни. Неформальне спілкування учасників турніру та гостей продовжилось за тарілкою запашної рибної юшки, під час якого представник Всеукраїнської спілки учасників війни В'ячеслав Грежук вручив почесні грамоти та подяки організаторам заходу й активним учасникам.

Сергій КУДІН
Фото Віталія Кудіна

Несподіване відкриття

Володимир Горбатенко щойно перейшов поважний ювілей. Земляки знають його як відомого юриста, увінчаного поважними титулами та нагородами. Та нещодавно відкрилося, що він ще й талановитий письменник, у слові якого повнокровно оживає душа рідної Варвинщини, а відтак і всієї України. Що це так – свідчить оригінальне оповідання "Бабуся Хведоська", яке ми подаємо на суд читача.

БАБУСЯ ХВЕДОСЬКА

З а нашим городом сходить сонце. Мама йде з дійницею до корови. Батько заносить до хати попінку хмизу, обремком дров і бабуся Хведоська заходиться чаклувати біля печі. А я ні світ, ні зоря вже схопився з ліжка і з нетерпінням чекаю, коли спалахне вогонь і червоні язички затанцюють, жадібно облизуючи поліна. І я дивлюся, дивлюся на цей божевільний танець, мов зачарований.

Потому бабуся всіх нагодує, приготує обід і стомлено приляже "на якусь хвилину" в малій кімнаті, на більшій половині якої угніздилася піч з високим коминком. Перед тим, як завше, спинить качалкою ходики, бо вони їй "цокають по нервах", нагадуючи про невимовимість часу, якого в неї лишилося ой як мало на цій землі. А ще попросить не зачиняти двері, "аби не було як у тюрмі"...

Бабуся Хведоська переїхала до нас на Федоренків хутір з усім добром вже тоді, як ми провели в останню путь нашу рідну бабуся Палажку – мамину маму. Бо ж без бабусі в хазяйстві – катастрофа. Батьки по роботах. А там у хліві корова мукає, свині кувикають – їсти їм подавай. Курі лізуть куди попало ("аби вони вже виздыхали"). А город? Бур'ян так і пре. Та й ми з братом такі якраз, що тільки дивись. Гляди, ще хату спалимо.

Тож сімейна нарада була короткою. Забрати із сусідніх Леляків бабуся Олену (батькову маму) – навіть мови не було. У неї в самої онуків повен двір – дядькові Іванові, дядькові Петрові, а ще в тітці Тетяни їх аж четверо. Відтак мама розсудливо вирішила:

– Заберем ма'ть до себе мою тьотю

Хведоську. Аби тільки вона схотіла. Хай продає хату на Заріччі та й будемо якось миритися. І їй буде легше та й нам поміч.

На тому й порішили. Перевезли все її хазяйство кіньми "за одну ходку". Та там того й хазяйства. Корову бабуся збула, як тяжко перехворіла. Мурко десь зійшов з дому – мабуть, помирати, бо старий уже був, усе на сонці відлежувався і їсти був перестав. Курей батько ще раніше на велосипеді перевіз. Отож на гарбі із запасом розмістились: дерев'яний тапчан, скриня з найціннішим, швейна машина та кілька вузлів з усяким рам'ям.

Жили ми загалом мирно. За виключенням дрібних інцидентів, без яких у хазяйстві не обійдешся. Один з них трапився за кілька днів по бабусиному переїзді. Був у бабусі дерев'яний настільний годинник, який батько купив їй ще "у чотирнадцятому году в цигана" й ніби той при цьому сказав: "У мене сто год ішов, і в тебе ще сто ходитиме". Отож бабуся його берегла та всіх нас одразу попередила: "щоб мені до часиків – зась". Та наш "і сам не дурний" батько, не надавши великого значення цій засторозі, якось уранці підтягував гір в ходиках на стіні та zarazом вирішив ще й бабусин годинник завести. І тут трапилась трагедія. Чи то від старості, чи, може, від сильної чоловічої руки в годиннику раптом щось хряснуло, бренькнуло і він підозріло замовк. Схоже було на те, що він своє вже відцював. А тут і бабуся в хату. Батько розгублено – і так, і так пробував виправдатись. Вибачався. Мовляв, хотів як краще. Та бабуся вже нікого й нічого чути не

хотіла. Покрутивши ключик і переконавшись, що пружині таки гаплик, вона нервово загортала годинник у м'який теплий платок з китицями і знай собі бубоніла:

– Казалось тобі: "Не продавай, Хведосько, хату. Не йди на чужі діти. Доживай уже віку вдома". Еге ж, ото взяла та й послухала. Тепер так тобі й треба. Отак дурних і учать. Ще не того зазнаєш у наймах.

А потім бахнула дверми й помайоріла на Варву до старого майстра – гідного представника талановитої національності, – якому бабуся тільки й могла довірити таку цінну річ. Мама була в розпачі. Аж заплакала та знай кидала батькові докори:

– І тобі хоч кажи, хоч не кажи. Хай сама їх заводить чи не заводить. Сказано – не змай і всьо. Так тобі ж – хоч плюй межі очі. Тепер буде нам розмов на цілий тиждень.

Опісля, як бабуся уже вернулась з порожньою торбиною, батько так обережненько спитав:

– Ну то як воно? Що майстер сказав?

– Сказав, що твоїми руками тільки млин навертатъ, – буркнула бабуся у відповідь.

Характер був у неї, мов залізо, калене в іржавій бочці біля дідової Димуриної кузні на краю вигону під клайбищем. Але й відходчива, і добра вона була нівроку. Своїх дітей не дав їй Господь – все чужих піднімала. То Павлюкових у Калиновиці, то Науменкових чи "дорогих племенничків та племінничок" – Палажчиних та Іванових – у Варві. Скрізь її почитали й за рідну мали. Та й вона про всіх пам'ятала і провідувала на

великі празники. Я ще до школи не раз гостював у неї на кутку, що звався в розмовах то Зарічкою, то Росумаківкою (зрештою усі ми були варвинчанами лиш для чужих, а серед своїх завше ділилися по кутках; що вже казати про нас, хуторян, відрізаніх од усієї Варви мальовничою річкою Удаєм і височенною горою, яку з діда-прадіда називали Холодницею).

Якось під час таких гостин, гуляючи бабусиною вулицею, я поступово забрів на сусідню, де жили вже знайомі мені дівчата – Ольга і Галька. А невдовзі й самі вони з'явилися. Гуляли ми спочатку тихо-мирно, а потім ні з того, ні з сього почали обзиватися – вони удвох мене, а я їх. І мабуть, у мене це краще виходило, бо вкрай роздратована Ольга намовила Гальку зняти мені штани.

Сили були нерівні. Це ж тобі не язиком молотить! Їх було двоє і я був менший від них на цілу голову. Та, усвідомивши всю підлість Ольчиного задуму і сором поразки, я ошетинився на захист своєї гідності, мов те звірення. І трапилось диво. Після несамовитого двобою вороги мої в паніці відступили. Спочатку покусана й подряпана Галька, а за нею й заводійка Ольга з ревами і пошматованим платком рвонула додому, аж смуга лягла. Те ж саме мусив зробити і я, оскільки кризь її реви до моїх вух донеслась багатообіцяюча погроза: "Я ось бабі скажу! Вона тебе ізнічтожить!".

Бабу Морейшу знала вся Зарічка. З нею краще не зв'язуватись. Отож я захеканий, із затиснутим у кулаці крайчиком Ольчиного платка добіг до бабусі й, заливаючись гіркими слюзами, повідав свою трагедію.

– Вони штани з мене хотіли... А я не давав... Хай не лізуть... Он баба Морейша вже йде... Ой-йо-йой-йой... Ольга сказала, вона мене вб'є...

Бабуся ледве мене заспокоїла.

– Ховайся, дитино, отуди за хату. І не плач. Нема ні в чому твоєї провини. А я з тою бабою сама розберусь.

Тим часом страхітлива загроза в образі баби Морейші вже ментеліла вулицею з пучком нашматованої по дорозі кропиви і перемивала мої ще не зміцнілі кості на всі боки. Та так, щоб уся вулиця збіглась на ту виставу, а я ще більше втягнув голову в плечі та дрібно тремтів за кущем жоржини.

– Чи бач? Платочок "ящиковий" новенький дитині запнула. Дак воно, диви яке зле, мов зінське щеня. Де це видано? Дівчина прибігла плачучи, аж заходитьсь. Пів платка одпечало. І, дивись, приперлось на нашу голову аж на Зарічку – бандіт хуторянський.

А вже згодом і бабусин голос

впевнено дав знати, що без бою ми не здамося.

– Оно-но твій двір. Іди й там розпинайся скіки влізе. А то ось-ось як возьму палюгу, дак ребра тобі живо пощитаю.

Знаючи, що в бабусі Хведоськи слово з ділом рідко розходилося і отримавши гідну відсіч, баба Морейша пішла собі не солоно хльобавши. Правда, ще довго огризалась "на всю йванківську". А я після того не потикався на вулицю й попросив тата забрати мене на велосипеді по темному. Аж як опинились за вивозом – полегшено видихнув.

Попрощатися із Зарічкою, зі своїм двором, із колгоспним садом, де вона працювала, бабусі було нелегко. При згадці про хату на очі їй наверталися слюзи. Зрештою, не витримала, сказала моїм батькам:

– Зробіть мені, Любо й Павлушо, времйонку, бо чую я, що скоро мене прикличе до себе Господь. Аби мені вже вмерти у своїй хаті. І щоб мені там піч була неперемінно.

Помізкували мої батьки і таки вирішили прибудувати до нового хліва невелику времйонку, аби вже якось догодити бабусі. Так і зробили. Хатинка вийшла невелика – на двоє вікон, що батько їх зберіг від старої хати. Зате дядько Микола Бубонів виклав піч із важенької вогнетривкої цегли – не гіршу, як у нашій новій хаті. Після цього бабуся якось ожила і вже без сліз згадувала про своє втрачене обійстя. Правда, у времйонці вона так і не жила, тільки топила зрідка. Та скільки людині треба для душевного спокою...

З наготовленим бабусею обідом літньої пори в мене найчастіше не складається. Навіть Його Величність Голод не може відірвати нашу веселу зграю від Удаю – річки, де ми пропадаємо цілими днями, вишукуючи раків по норах, граючи у квача чи просто ніжачись на розпеченому полуденним сонцем золотистому піску з крупинками слюди й польового шпату. Зрештою, хтось згадує, що сьогодні до клубу завезуть нове кіно "про війну". Після цієї звістки нашу компанію вітром здуває з піщаного берега.

Босоніж – через ліс, через поле, минаючи Редчину, Малієнкову і дядькову Сашкову хати, – добігаю в наш двір і, хряпнувши хврткою, сигналізую про своє повернення. А ось і бабуся! Стоїть у кінці городу, обіпершись на сапу. На неї світить сонце і вітер з Леляків тріпоче її спідницю. Вона привітно всміхається мені, я біжу стежкою, минаючи дві дуплясті райські яблуні й міцно вкорінену в чорнозем нашого городу стару "баргамоту" – грушу, про яку дід Минчак говорив, що бачив її та-

кою ж великою, коли ще хлопцем був.

– Бабусю! Дайте десять копійок на кіно!

Бабуся неквапливо розв'язує вузлик, у якому дбайливо загорнуті вторговані на недільному базарі гроші. Я нетерпляче тупцю на місці: "Чому ж так довго?". І ось, нарешті, заповідна монетка, не встигнувши сріблястою рибкою блиснути на сонці, вже затиснута в мої долоні. Я зриваюся з місця, мов навіжений, бо треба доганяти Льоньку, який побіг кругом бригади і, мабуть, уже аж біля мосту. Бабуся щось кричить мені вслід. Та я вже не чую...

Після закінчення сеансу наша хутірська галаслива ватага, здіймаючи пилігу по всій Перекопівці, тепер уже неквапливо суне додому. Перебиваючи одне одного, по черзі забігаючи наперед – з криками, імітацією пострілів, вибухів, зупиняючись на мосту для завершення бурхливого обговорення найгостріших миттєвостей "кіна про наших і німців", нарешті розбрідаємось по всьому хутору.

І ось я вже знов на городі. А бабуся все сапає. Тепер майже біля хати. За її спиною – чорно-зелений квадрат пройденого за день шляху.

– Бабусю! Їсти!

Бабуся дістає охватками гарячий горщик з печі, насилає глибоку миску борщу з м'ясом, аби потім увечері мамі із задоволенням прозвітувати:

– Вимерхався. Вимотав борщу цілу миску. Як за себе кинув.

А я тим часом їм той борщ, ніби хто за мною женеться, й розказую бабусі, як наші погнали німців.

– А наші їм як дали! Ви б бачили, як німці втікали!

– Я бачила, як наші тікали.

– Ну, потім же наші їм дали. Ще й як дали!

Бабуся хитає головою, ніби щось важливе пригадуючи. А вже потім рече якусь страшнючу крамолу, що мене завше дратує.

– Наші гірші за німців.

– Що Ви таке говорите! То ж фашисти!

– І наші фашисти. Корів із хліва виводили, дідові десять років тюрми нізащо дали.

– Нічого Ви не розумієте, нічого не знаєте.

– А хто знає?

– Я знаю!

У відповідь бабуся незлобиво, повернувшись до печі.

– Знаєш ти, хлопче, те, що кіт у глину загірба.

– Он мама йде з роботи! Мамо, а бабуся каже, що наші гірші за німців!

– І чому Ви дитину вчите? Його із школи виженуть, а нас у тюрму посадять.

(Закінчення буде)

Володимир ГОРБАТЕНКО

Перш, ніж потрапити у наукову установу, йому випало впродовж 12 років пропрацювати на практичній ниві земського лікаря, інфекціоніста, епідеміолога.

Багатогранний талант В.Г. Дроботька повною мірою розкрився лише під час роботи його у Київському санітарно-епідеміологічному інституті і особливо в Інституті мікробіології ВУАН, а згодом – АН УРСР, яким він впродовж 18 років керував.

В. Дроботько – вчений з широким діапазоном наукових інтересів. Він був одним із піонерів вивчення бактеріофагу, у розшифруванні етіології невідомого захворювання (стахіботріотоксизму) коней, чим започаткував новий напрям у мікробіології – мікотоксикологію. Значну увагу Віктор Григорович надавав питанням хіміотерапії інфекційних захворювань, досліджував антимікробні властивості рослин. Перу знаного українського вченого належать понад 160 наукових праць, серед яких 7 монографій, присвячених питанням медичної, сільськогосподарської та промислової мікробіології, антибіотикам рослинного походження тощо.

І хоча сама доля нерозривно пов'язала його з наукою, той, хто добре знав ученого у приватному житті, відзначали його поетичний хист й акторські здібності, які певною мірою впливали і на професіональні якості вченого. Віктор у 16-річному віці написав добротну поему "Гімназист" (російською мовою). А впродовж свого життя створив понад 50 різних балад, байок та віршів, які, на мою думку, мають несумнівну художню цінність.

У своєму незакінченому "Щоденнику" вчений писав: "Чи знайдеться хоч одна людина, що могла б на схилі років своїх сказати, що вона прожила життя так, як хотіла? Таких людей, мені здається, немає або їх дуже мало.

Щойно віддана до друку книга, написана мною спільно з донькою

Віктора Григоровича Світланою під назвою "Відданість науковій істині".

Погожої осені 2008 року автор цього повідомлення і співавтор вже згаданої книги відвідав місто Ромни, де майже 12 років (1914–1925 рр.) В.Г. Дроботько пропрацював спочатку земським лікарем у передміському селі Бобрик, а потім лікарем та ординатором повітової лікарні, організатором і завідувачем санітарно-гігієнічної лабораторії. Хоча у Роменському краєзнавчому музеї відсутня спеціальна сторінка про Віктора

якій останні роки працювала й Ганна (Є.Хуторна та ін.). Вона активно поринула в роботу театру, в якому, за свідченням Віктора Григоровича, виступали не лише професійні митці, але й актори-аматори. До "аматорів" театру відносився і відомий кіноартист Степан Шкурат.

Як свідчить В.Г.Дроботько у статті "Зустріч з митцем", написаній ним, невдовзі до відходу у вічність (1966 рік), приїзд Ганни Петрівни до Ромен, де склалася вже непогана трупа у народному театрі, для роменських аматорів став великою радістю. "Радувало не тільки те, що доведеться грати з відомою артисткою, а й те, що можна буде повчитися в неї акторського мистецтва".

Та й справді, писати так про актрису може лише людина, яка у своєму духовному житті безпосередньо стикалась з нею, перепускаючи через серце її мистецтво, її думи і, можливо, корисні поради... Очевидно, не дарма видавці мемуарів про Г.П.Затиркевич-Карпинську звернулися до вченого похилого віку – заслужену і знану у різних колах людину – академіка В.Г.Дроботька з проханням написати свої спогади про актрису. Все ж нам залишається лише здогадуватися про творчі зв'язки вченого зі світом мистецтва. Ми ще, на жаль, не пізнали

Віктора Григоровича до кінця, позаяк ця до нестерпності скромна людина – вчений, гуманіст, художник – в останній своїй роботі "Зустріч з митцем", як і в "Щоденнику", не все сказала про свої потаємні думки, художні уподобання.

По собі залишив свідчення у вигляді більше як 50 ліричних поезій, балад, байок та поеми "Гімназист", наскільки нам відомо, так і не опублікувавши жодного твору. Залишається лише надіятися на вихід у світ запланованої нами книги, де окремим додатком будуть подані і його неопубліковані поетичні здобутки.

Олексій КОВАЛЕНКО,
доктор біологічних наук,
професор

П'ятидесятиріччя пам'яті

Як науковець, Віктор Дроботько проявив себе ще студентом. Під керівництвом відомого мікробіолога і хірурга О.Д. Павловського він виконав дослідження впливу мікробних токсинів на перебіг атеросклерозу. Її прилюдний захист у 1914 році був удостоєний премії ім. М.І. Пирогова та золотої медалі. Хоча стрімкий злет В.Г. Дроботька як науковця відбувся рано, шлях до мікробіологічної науки був досить довгим і воістину тернистим.

Григоровича, нам вдалося разом з директором музею Г.В. Дібровою, дослідити деякі експонати і публікації, які, гадаємо, повніше розкривають цей період його життя, професійні і особисті контакти, участь у громадському житті міста тощо.

В.Г. Дроботько не був байдужим і до культурного життя міста. В той час після перенесеної недуги з Києва до Ромен переїхала землячка Віктора Григоровича – уродженка смт. Срібного, відома українська артистка Г.П. Затиркевич-Карпинська. В народному драматичному театрі, організованому І.П. Кавалерідзе, разом з нею грали і інші артисти трупи М.К. Садовського, в

Сюжет про Седнів

У Київському національному університеті театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого відбувся державний іспит. Студенти 4-го курсу захищали свої дипломні роботи, де майстром курсу є народний артист України Володимир Талашко. Серед дипломантів – Софія Сидорчак, яка торік обрала для своєї дипломної роботи славетний Седнів.

Софія обрала селище не зразу. Три-чотири роки тому, у жовтні 2016 року її викладач Володимир Талашко, який щойно повернувся з літературно-мистецького свята "Седнівська осінь", запропонував для роботи саме це селище.

Варто відзначити, що маємо для нашого району низку приємних збігів: Володимир Талашко 2016 року погодився приїхати в Шестовицю на відкриття меморіальної дошки своєму другу, відомому актору й кінорежисеру Леоніду Бикову, згодом відгукнувся на пропозицію відвідати "Седнівську осінь". І ось маємо продовження історії: його випускниця теж їде до Седнева.

Седнівці радо зустріли майстриню, показали чудові пам'ятки та краєвиди,

намітили план проведення зйомок. До речі, на початку цього року ми одержали від Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г.С. Пшеничного документальні фільми 1966 та 1981 років про славетне селище, запис телепередачі на каналі УТ-1 за 2008 рік. Тому відчули, що маємо продовжити історію створення документального погляду на Седнів.

Від Чернігівської райдержадміністрації та седнівців я був присутній на державному іспиті в університеті. Того дня 13 випускників представили державній комісії власні роботи. У різних кутках України студенти шукали душу села і пропонували у своїх роботах обов'язково відвідати це унікальне селище.

Я також щиро привітав Софію Сидорчак та Володимира Талашко за цікаву творчу роботу, присвячену Седневу, і на згадку про творчий проект вручив фото альтанки Глібова. Подякував присутнім за їхню роботу, пов'язану з популяризацією сіл України, а також звернувся з пропозицією до викладачів університету продовжити творчу співпрацю, пропонувати студентам приїжджати до сіл Чернігівського району та назвав чергову адресу для співпраці в наступному році – Шестовицю.

Наприкінці червня в садибі Лизогубів смт. Седнів Софія презентувала свою дипломну роботу.

Андрій КУРДАНОВ
Фото Віктора Кошмала,
Андрія Курданова

З думою про минуле

У смт. Олишівка відбулось погашення конвертів і поштівок, присвячених 50-річчю встановлення в селищі пам'ятника гетьману України Богдану Хмельницькому.

Ймовірно, типовий монумент виготовлено у Київських мистецьких майстернях за проектом відомого українського кінорежисера й скульптора Івана Кавалерідзе) та 150-річчю уродженця Олишівки, генерал-хорунжого Військово-Морського флоту Української Народної Республіки Володимира Олександровича Савченка-Більського. Сувенірна туристично-поштова продукція випущена тиражем у 50 примірників коштами небайдужих до історії Чернігівщини краєзнавців.

При погашенні у місцевому поштово-відділенні використовувались стандартні поштові марки "Фрегат "Гетьман Сагайдачний" та "100 років Української революції 1917–21рр." й каше-віньєтка у вигляді марок підпільної пошти України 1951 та 1958 рр., присвячених підняттю на кораблях Чорноморського флоту українського військово-морського прапора. До заслуг місцевої територіальної громади та особисто її голови, слід зазначити, що пам'ятник Богдану Хмельницькому

приведений у належний стан, постамент набув нового, сучасного вигляду. А от монумента відомому земляку, який стояв біля витоків відродження Українського Чорноморського військово-морського флоту, при наявності багатьох інших пам'ятників у Олишівці, в селищі досі немає. Вочевидь, справа за благодійниками, які залюблені у місцеву історію та прагнуть залишити пам'ять про неї для нащадків.

Ярослав ВОЛЕРТ,
краєзнавець

У ЦЕРКВИ

Прийшли в церкву Гриць глухий
Та Петро губатий,
Помолились та й давай
"Отче наш" читати.

Тільки-но Петро почав
"Отче наш" читати,
Губи якось дивно склав,
Мов хотів свистати.

Гриць до нього придивлявся,
В люті аж мінився,
Стиснув пальці у кулак,
Ближче приступився

Та по пиці Петра – лясь!
– Ось тобі свистати!
Той від страху крикнув:
– Зась!
Бачиш, я – губатий!

Гриць Петра удруге – лясь!
– Дарма, що багатий,
А до церкви не ходи,
Гріх у ній свистати!

Тож пораджу, друзі, вам,
Щоб лиха не мати,
Від глухих, де надто людно,
Подалі триматись!

ПРИГОДА В МЕТРО

В електричці дід стоїть,
Ноги ледь тримають,
А на стінах, як і треба,
Трафарети сяють.

Ці місця для інвалідів
Та людей стареньких,
А на лавці гурт дівчат
Сидить молоденьких.

Хтось їм каже: "Уступіть
Дідусю старому...".
А вони сидять, регочуть:
"Старі сидять вдома".

То нехай собі оті
Трафарети сяють.
А, як бачите, дівчата
Совісті не мають.

Не дивуйтесь, що тепер нам
Нема шанування,
Ми ж дали самі онукам
Таке виховання.

ПОРАДИ ПАРУБКАМ

На завалині сиділи
Парубки зі стажем.
Може, хто з них щось і збреше,
А хто й правду скаже.

Ось до них підсів дідусь,
Старший за роками,
Став поради їм давати,
Як знайомство зав'язати
З гарними дівками.

Про кохання говорити
Треба не спішити,
А спочатку цю красуню
Треба розсмішити.

І як тільки засміється,
Став її під дуба
І мерщій тоді цілуй
В золотого зуба.

Закричав рудий Микита,
Наче з переляку:
– А якщо немає в неї?
– Тоді цілуй в ... спину.

ДО ПЕРШОГО
КВІТНЯ

Сидить в хаті чоловік,
За снігом сумує,
А що жінка йому каже,
Він ніби й не чує.

Як зима сніжку підкине –
Отоді й робота! –
Він раненько прочищав
Стежку за ворота.

За ворітьми – це вже воля.
Мерщій до сусіда:
– Давай, Грицю, похмелимось,
Я приніс від діда!

Як же випить, жінка вдома...
Це все – "під вопросом",
Бо надворі вже тепліє,
Квітець перед носом.

А першого квітня треба
Теж нам похмелитися
Й жінці треба щось збрехати,
Так у нас годиться.

Думав, думав та й придумав
Про що говорити:
– Набрешу своїй дружині,
Що покину пити.

Олександр ГАВРИСЬ,
Ічня

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
А.Л. Курданов, Т.А. Літошко,
П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович,
Ю.А. Русанов, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і
прізвищ, географічних та історичних
реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор Ганна Скрипка.
Комп'ютерний набір Ганна Скрипка.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1100.